

Od: Marcel Slávik (predseda ZDS) <slavik@samospravydomov.org>
Odoslané: sobota, 24. júna 2017 10:36
Komu: 'podatelna@enviro.gov.sk'
Kópia: 'zds.onuferova@gmail.com'
Predmet: RE: 4946/2017-1.7/dj-R (EIA: (Zmena 3) - Rýchlostná cesta R4 Košice – Milhost', Odpočívadlo)

Odvolanie voči rozhodnutiu MŽP SR zo zisťovacieho konania č. 4946/2017-1.7/dj-R

Voči rozhodnutiu MŽP SR zo zisťovacieho konania č. 4946/2017-1.7/dj-R zo dňa 15.06.2017 sa odvolávame.

Podľa §29 ods.13 zákona EIA č.24/2006 Z.z. sa v rozhodnutí zo zisťovacieho konania uvedú pripomienky dotknutej verejnosti a ich vyhodnotenie. Odvolateľ sa nestotožňuje s vyhodnotením niektorých jeho pripomienok a to nasledovne:

Pripomienky č.10-11 – Vyhodnotenie pripomienky je správne, avšak neúplné. Zlepšenie dopravných pomerov skutočne môže nepriamo vplývať na zníženie emisií skleníkových plynov a tak predstavovať príspevok k plneniu záväzkov vyplývajúcich pre SR z tzv. Parížskej klimatickej dohody; Národná adaptačná stratégia však uvádza celý rad opatrení, ktoré predstavujú priame zlepšenie lokálnych klimatických pomerov a stabilizáciu a zlepšenie vodnej bilancie a odtokových pomerov, čo je zároveň podmienka využívania vôd podľa §18 ods.5 Vodného zákona č.364/2004 Z.z. Pre ďalšie stupne projektovej prípravy je potrebné zvážiť realizáciu opatrení, ktoré sme v našom stanovisku navrhovali.

Podľa kritéria I.4 prílohy 10 k zákonu EIA sa v zisťovacom konaní hodnotia aj „údaje o výstupoch, najmä znečistenie ovzdušia, tvorba odpadov, odpadové vody, iné odpady, hluk, vibrácie, žiarenie, teplo, zápach a iné očakávané vplyvy).“ Podľa §47 písm.e a písm.j Stavebného zákona „Stavby sa musia navrhovať tak, aby boli po celý čas životnosti v súlade so základnými požiadavkami na stavby, so zastavovacími podmienkami a aby boli zhotovené z vhodných stavebných výrobkov a pritom aby technický systém budovy v rámci technických, funkčných a ekonomických možností umožňoval dosiahnuť nákladovú efektívnosť vzhľadom na klimatické podmienky; aby dispozičné a prevádzkové riešenie stavby čo najviac zohľadňovalo klimatické podmienky miesta stavby a možnosti pozemku tak, aby sa čo najlepšie využilo slnečné žiarenie a denné svetlo; “. Podľa §32 ods.1 Správneho poriadku „Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.“; posúdenie návrhu vo vzťahu k Adaptačnej stratégii je preto podstatnou náležitosťou zisťovacieho konania a preukázania vplyvov na životné prostredie.

Konštatovanie Adaptačnej stratégie že v súčasnosti absentuje systémový prístup je námietkou voči doterajšej aplikačnej praxi posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktoré nedostatočne hodnotilo vplyvy na životné prostredie z hľadiska klimatických zmien a nedostatočne sa zaoberalo prevenciou a kompenzačnými opatreniami. To je dôvod, pre ktorý je potrebné posúdiť návrh podrobnejšie v ďalšom posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

K naplneniu tohto cieľa smerovali aj pripomienky odvolateľa. Každá z týchto pripomienok má zmysel aj sama o sebe; avšak každá z nich sa parciálne zaoberá aj adaptačnými opatreniami. Podľa kritérií III prílohy 10 k zákonu EIA „Význam očakávaných vplyvov sa posudzuje vo vzťahu ku kritériám uvedeným v bodoch I. a II. s prihliadnutím najmä na 1. pravdepodobnosť vplyvu, 2. rozsah vplyvu (napr. veľkosť dotknutej geografickej oblasti a veľkosť dotknutej populácie), 3. pravdepodobnosť vplyvu presahujúceho štátne hranice, 4. veľkosť a komplexnosť vplyvu, 5. trvanie, frekvenciu a vratnosť vplyvu.“ Príslušný orgán sa nezaoberal veľkosťou a komplexnosťou problematiky klimatických zmien a aplikácie adaptačných opatrení vyplývajúcich z Adaptačnej stratégie SR, čo považujeme za nedostatočné zhodnotenie zmeny navrhovanej činnosti.

Podľa §29a ods.f zákona EIA príslušný orgán v rámci posudzovania zmeny navrhovanej činnosti „hodnotí

obdobie prípravy navrhovanej činnosti a jej realizácie, a ak je to odôvodnené povahou navrhovanej činnosti, aj etapu jej ukončenia spojeného s likvidáciou, sanáciou alebo rekultiváciou, a to najmä z hľadiska porovnania s najlepšimi dostupnými technológiami.“ Nakoľko riešenie spevnených plôch a komunikácií retenčnou dlažbou a realizácia sadových úpravou najmä dažďovými záhradami sú odvolateľovi najlepšimi známymi dostupnými technológiami naplnenia uvedených pripomienok ako aj požiadaviek na projekciu stavieb podľa §47 Stavebného zákona; posúdenie navrhovaných adaptačných opatrení má byť tieto v rozhodnutí zo zisťovacieho konania posúdené a prípadne uvedené ako podmienky rozhodnutia vo výrokovej časti rozhodnutia.

- **Pripomienka č.12** – Statika je dôležitý parameter bezpečnosti a na Slovensku už máme skúsenosť s kolapsom dŕažnicových stavebných objektov, ktoré mali fatálne následky a predstavovali ohrozenie zdravia a života ako aj zvýšený negatívny vplyv na životné prostredie. Podľa kritéria I.8 prílohy 10 k zákonu EIA je potrebné v zisťovacom konaní posúdiť aj *„riziko nehôd s prihliadnutím najmä na použité látky a technológie, ako aj ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.“* Nie je preto pravdivé konštatovanie príslušného orgánu, že by overenie statiky bolo irelevantné.
- **Pripomienka č.15** – Podľa kritéria II.2 prílohy 10 k zákonu EIA *„Pri zisťovacom konaní sa musí vziať do úvahy environmentálna citlivosť oblasti, ktorá bude pravdepodobne zasiahnutá navrhovanou činnosťou s prihliadnutím najmä na súlad navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou“*; pripomienka odvolateľa tak nie je irelevantná, ale je ju nutné potrebné v zisťovacom konaní patrične zohľadniť.
- **Pripomienka č.17** – Podľa §29a ods.f zákona EIA príslušný orgán v rámci posudzovania zmeny navrhovanej činnosti „hodnotí obdobie prípravy navrhovanej činnosti a jej realizácie, a ak je to odôvodnené povahou navrhovanej činnosti, aj etapu jej ukončenia spojeného s likvidáciou, sanáciou alebo rekultiváciou, a to najmä z hľadiska porovnania s najlepšimi dostupnými technológiami.“ Nakoľko riešenie spevnených plôch a komunikácií retenčnou dlažbou a realizácia sadových úpravou najmä dažďovými záhradami sú odvolateľovi najlepšimi známymi dostupnými technológiami naplnenia uvedených pripomienok ako aj požiadaviek na projekciu stavieb podľa §47 Stavebného zákona; posúdenie navrhovaných adaptačných opatrení má byť tieto v rozhodnutí zo zisťovacieho konania posúdené a prípadne uvedené ako podmienky rozhodnutia vo výrokovej časti rozhodnutia. Upozorňujeme tiež na dikciu zákona o odpadoch v spojení so zákonom o stavebných výrobkoch, ktoré stanovujú používať materiály zo zhodnotených odpadov všade tam, kde je to technicky možné. Táto požiadavka tak predstavuje ďalšie technické a zákonom predpokladané environmentálne opatrenie, ktoré je potrebné v zisťovacom konaní zvážiť a odporučiť do ďalších stupňov projektovej prípravy.
- **Pripomienka č.18** - Podľa kritéria I.8 prílohy 10 k zákonu EIA je potrebné v zisťovacom konaní posúdiť aj *„riziko nehôd s prihliadnutím najmä na použité látky a technológie, ako aj ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.“* Nie je preto pravdivé konštatovanie príslušného orgánu, že by prevádzkové opatrenia smerujúce k zvládnutiu uvedených rizík nebolo súčasťou zisťovacieho konania resp. sú pre jeho účel tieto pripomienky irelevantné; naopak je dôležitou súčasťou vyhodnotenia a spôsob akým sa s našou pripomienkou vysporiadal príslušný orgán svedčí o nesplnení povinností podľa §32 Správneho poriadku.

S výkonom rozhodnutia o ďalšom neposudzovaní súhlasíme a odvolaním sa domáhame len zmeny rozhodnutia v časti odôvodnenia – zmeny vyhodnotenia a určenia ďalších opatrení pre ďalšie projektové stupne zaoberať sa adaptačnými opatreniami na zmenu klímy a vodohospodárske opatrenia na stabilizáciu a zlepšenie vodnej bilancie a odtokových pomerov územia.

Podľa §59 ods.1 Správneho poriadku odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. Vzhľadom na konštatované pochybenia v stavebnom konaní žiadame, aby odvolací orgán napadnuté rozhodnutie zmenil podľa §57 ods.1 resp. §59 ods.2 a to tak, že uplatnené pripomienky verejnosti uvedie v odôvodnení rozhodnutia. Toto odvolanie má podľa §55 ods.1 Správneho poriadku odkladný účinok.

Žiadame byť oboznámený s podkladmi odvolacieho konania pre účely vyjadrenia sa podľa §33 ods.2 a §56 Správneho poriadku v samotnom konaní o odvolaní. Zároveň žiadame, aby v rozhodnutí o odvolaní boli všetky naše námietky v odvolaní citované podľa §47 ods.3 posledná veta Správneho poriadku a odvolací orgán uviedlo, ako sa s nimi vysporiadal a ako ich v rozhodnutí zohľadnil.

Toto odvolanie písomne potvrdíme v zmysle §19 ods.1 resp. ods.3 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy Slovensko.sk.

S pozdravom,

--
 Marcel Slávik | predseda
Združenie domových samospráv | Námestie SNP 13 | P.O.BOX 218 | 850 00 Bratislava
[+421 905 728 704](tel:+421905728704) (SVK) | slavik@samospravaydomov.org | www.samospravaydomov.org

From: Ľudmila Onuferová (ZDS) [mailto:zds.onuferova@gmail.com]

Sent: Saturday, April 29, 2017 10:45 AM

To: oszp.ke@minv.sk; oszp@ke.vs.sk

Subject: VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „(Zmena 3) - Rýchlostná cesta R4 Košice – Milhošť, Odpočívadlo“

VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „(ZMENA 3) - RÝCHLOSTNÁ CESTA R4 KOŠICE – MILHOŠŤ, ODPOČÍVADLO“

Združeniu domových samospráv vyplýva v zmysle §82 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a tvorby krajiny a v zmysle §24 ods.2 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie postavenie zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a postavenie účastníka výrubového konania. Stanovy Združenia domových samospráv v elektronickej podobe sú k dispozícii na prehliadanie alebo na stiahnutie tu: <http://fxclld.net/d90bYRNZb>, výpis z registra občianskych združení MV SR: <http://goo.gl/OXGH6U> a výpis z registra právnických osôb ŠÚ SR tu: <http://goo.gl/lkofe7>.

Pre elektronickú komunikáciu používajte mail: zds.onuferova@gmail.com

Pre písomný styk použite adresu: *Združenie domových samospráv, P.O. BOX 218, 850 00 Bratislava – Petržalka*

Združeniu domových samospráv zároveň v zmysle §34 ods. 2 a §59 ods. 1 písm. c zákona č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon) je účastníkom územného konania o umiestnení predmetnej stavby a stavebného konania o povolení predmetnej stavby.

K predstavenému dokumentu „(Zmena 3) - Rýchlostná cesta R4 Košice – Milhošť, Odpočívadlo“ máme nasledovné pripomienky:

1. Podľa ustanovenia § 2 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov sa pozemné komunikácie budujú, rekonštruujú, spravujú a udržiavajú v súlade so zásadami štátnej dopravnej a cestnej politiky, s koncepciou rozvoja dopravy a vzhľadom na ochranu životného prostredia. Navrhovanie pozemných komunikácií sa vykonáva podľa platných slovenských technických noriem, technických predpisov a objektívne zistených výsledkov výskumu a vývoja v cestnej infraštruktúre. Na zabezpečenie uvedených úloh ministerstvo v súlade s metodickým pokynom MP 38/2016 schvaľuje a vydáva technické predpisy rezortu, ktoré usmerňujú prácu investorov, projektantov a zhotoviteľov v rôznych oblastiach (činnostiach) cestnej infraštruktúry. Technické predpisy rezortu sú zverejňované v plnotextovom znení na webovom sídle Slovenskej správy ciest - www.ssc.sk/sk/Technicke-predpisy-rezortu.ssc. Žiadame rešpektovať Technicko-kvalitatívne podmienky MDVRR SR, časť 9 – Kryty chodníkov a iných plôch z dlažby, Technické podmienky projektovania odvodňovacích zariadení na cestných komunikáciách ako aj ostatné spomínané technické predpisy v plnom rozsahu.
2. Žiadame spracovať dokument ochrany prírody podľa §3 ods.3 až ods.5 zákona OPK č.543/2002 Z.z. a predložiť ho príslušnému orgánu ako podklad rozhodnutia o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.
3. Žiadame vyhodnotiť súlad výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti s ochranou zelene v súlade s normou STN 83 7010 Ochrana prírody, STN 83 7015 Práca s pôdou, STN 83 7016 Rastliny a ich výsadba a STN 83 7017 Trávniky a ich zakladanie.
4. Žiadame dodržať ustanovenia zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon).
5. Žiadame uplatňovať retenčné a vsakovacie riešenie dažďových vôd a minimalizáciu odvodu dodaždovej kanalizácie, ktorá by nekončila v území vsakom.
6. Žiadame dbať o ochranu podzemných a povrchových vôd a zabrániť nežiaducemu úniku škodlivých látok do pôdy, podzemných a povrchových vôd.

7. Žiadame definovať najbližšiu existujúci obytnú, event. inú zástavbu s dlhodobým pobytom osôb v okolí navrhovanej činnosti, vo väzbe na hlukové, rozptylové vplyvy, dendrologický posudok a svetlotechnický posudok.
8. Náhradnú výsadbu žiadame riešiť výlučne výsadbou vzrastlých stromov v danej lokalite. Nesúhlasíme s finančnou náhradou spoločenskej hodnoty.
9. Náhradnú výsadbu a lokálny parčík žiadame riešiť tak, aby prispievali k zlepšovaniu lokálnej mikroklimy a jej bilancie.
10. Žiadame dôsledne uplatňovať strategický dokument Slovenskej republiky "Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy" schválený uznesením vlády SR č. 148/2014, z ktorých uvádzame charakteristiku najdôležitejších opatrení, ktoré je navrhovateľ v zmysle §3 ods.5 zákona OPK č.543/2002 Z.z. povinný zapracovať do projektovej dokumentácie zámeru.
 - **Všeobecná charakteristika opatrení sa nachádza na str. 45 a 63 adaptačnej stratégie:** v sídlach mestského typu je veľká koncentrácia povrchov, ktoré sa prehrievajú a majú veľkú tepelnú kapacitu. To spôsobuje značnú akumuláciu tepla v ich prostredí. Na zvyšovanie teploty má vplyv aj teplo uvoľňované z priemyselných procesov, spaľovacích motorov v doprave a vykurovania obytných budov. Spolu pôsobením týchto faktorov sa nad mestom vytvára tzv. tepelný ostrov. Nad mestom sa otepľujú vzduchové vrstvy a spolu s prítomnosťou kondenzačných jadier napomáhajú zvyšovaniu oblačnosti nad mestami oproti okolitej krajine. V ročnom priemere predstavuje tento rozdiel 5 až 10 %. V dôsledku zvýšenej oblačnosti sa zvyšuje aj množstvo zrážok, avšak z dôvodu, že v urbanizovanom prostredí nepriepustné povrchy zaberajú vysoký percentuálny podiel, je prirodzený kolobeh vody značne ovplyvnený a negatívne poznačený. Urbanizácia má vplyv na hydrologický cyklus presahujúci hranice samotného sídla a môže zásadne negatívne ovplyvňovať aj prírodné prostredie, vrátane fauny aj flóry v priľahlom povodí.
 - **Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav:**
 - Zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest
 - Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnú izoláciu, tienenie transparentných výplní otvorov
 - Podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre
 - Zabezpečiť a podporovať: aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôbované meniacim sa klimatickým podmienkam
 - Zabezpečiť prispôbenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach meniacim sa klimatickým podmienkam
 - **Vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do priľahlej krajiny**
 - **Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc:** Zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbu vetrolamov, živých plotov, aplikáciu prenosných zábran
 - **Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha:** Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody
 - **Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok:**
 - Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu. Ak opatrenia zelenej infraštruktúry nepostačujú zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinnej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov a vytvárania nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach v intraviláne obcí
 - Zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest
 - Zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradi
11. Nakladanie s vodami, zabezpečenie správneho vodného režimu ako aj vysporiadanie a s klimatickými zmenami je komplexná a systematická činnosť; v zmysle §3 ods. 4 až 5 zákona OPK č.543/2002 Z.z. sú právnické osoby povinné zapracovávať opatrenia v oblasti životného prostredia už do projektovej dokumentácie. Spôsob ako sa daná problematika vyrieši je na rozhodnuté navrhovateľa, musí však spĺňať isté kvalitatívne aj technické parametre, viac k tejto téme napr.:
<http://www.uzemneplany.sk/zakon/nakladanie-s-vodami-z-povrchoveho-odtoku-v-mestach>. Vo všeobecnosti odporúčame realizáciu tzv. dažďových záhrad.

Uvedené má byť súčasťou cestnej zelene, ktorá plní aj klimatickú a vodú funkciu.

12. Statiku stavby žiadame overiť nezávislým oponentským posudkom.
13. Vyhodnotiť zámer vo vzťahu s geológiou a hydrogeológiou v dotknutom území. Požadujeme spracovať aktuálny geologický a hydrogeologický prieskum a spracovaním analýzy reálnych vplyvov a uvedené zistenia použiť ako podklad pre spracovanie analýzy vplyvov navrhovaného posudzovaného zámeru v oblasti geológie a hydrogeológie.
14. Žiadame doložiť hydraulický výpočet prietokových množstiev ORL, dažďovej a odpadovej kanalizácie a ostatných vodných stavieb.
15. Žiadame overiť návrh činnosti s územným plánom za predpokladu maximálnych intenzít predpokladaných činností aj v okolitom území. V tomto duchu následne preveriť aj všetky predchádzajúce body nášho vyjadrenia. Pri posudzovaní hodnotení súladu s územným plánom je dôležité zohľadňovať nielen stanovené regulatívy, ktoré sa týkajú technických riešení, ale rovnako aj ďalšie atribúty sociálnej a občianskej vybavenosti a charakteru územia a navrhovaného zámeru.
16. Žiadame dôsledne dodržiavať zákon o odpadoch č.79/2015 Z.z.
17. Žiadame používať v maximálnej možnej miere materiály zo zhodnocovaných odpadov; sú vhodné na mnohé aplikácie ako napr. spevnené plochy, povrchy plochých striech a majú mnohé pozitívne ekologické, environmentálne a klimatické funkcie.
18. Žiadame spracovať manuál krízového riadenia pre prípad krízových situácií a havárií

Vzhľadom na uvedené požadujeme, aby pripomienky z tohto stanoviska boli zohľadnené a v zmysle §29 ods. 3 zákona č. 24/2006 Z.z. sa rozhodlo o posudzovaní navrhovaného zámeru „(Zmena 3) - Rýchlostná cesta R4 Košice – Milhošť, Odpočívadlo“ podľa tohto zákona prostredníctvom správy o hodnotení, verejného prerokovania, odborného posúdenia so spracovaním záverečného stanoviska, ktoré navrhovaný zámer komplexne posúdi a prípadne navrhne kompenzačné opatrenia.

S pozdravom,

--
 Ľudmila Onuferová | odborník EIA
 Združenie domových samospráv | Námestie SNP 13 | P.O.BOX 218 | 850 00 Bratislava
zds.onuferova@gmail.com | www.samospravydomov.org